

SZKOLENIE KIERUJĄCYCH DZIAŁANIEM RATOWNICZYM DLA CZŁONKÓW OSP (DOWÓDCÓW OSP)

TEMAT 4: **KIEROWANIE DZIAŁANAMI RATOWNICZYMI**

autor: Paweł Dykyj

Kierowanie działaniami ratowniczymi

Materiał nauczania:

- Kierowanie działaniem ratowniczym;
- Ogólne zasady i typy kierowania;
- Obowiązki i uprawnienia kierującego działaniem ratowniczym;
- Prowadzenie działań pomocniczych;
- Współdziałanie z innymi podmiotami ratowniczymi;
- Zasady przejmowania kierowania działaniem ratowniczym;
- Stan wyższej konieczności;
- Dokumentacja KDR;
- Określenie lokalizacji i likwidacji zdarzenia;
- Rozkaz bojowy.

Kierowanie działaniami ratowniczymi - definicja

- Kierowanie działaniami ratowniczymi prowadzone jest jednoosobowo przez uprawnioną osobę odpowiednio oznakowaną, w sposób widoczny dla innych uczestników działań ratowniczych. Kierujący działaniem ratowniczym (KDR), oddziałuje na podległe siły podmiotów systemu na miejscu zdarzenia, zgodnie z przyjętymi procedurami i planami ratowniczymi, w celu wykonania określonych czynności ratowniczych.

Kiedy zaczynam być KDR?

Kierowanie działaniem ratowniczym rozpoczyna się z chwilą przybycia na miejsce zdarzenia pierwszych sił i środków podmiotów Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego a kończy z chwilą wykonania tych działań oraz przekazania terenu akcji, obiektu lub mienia.

Poziomy kierowania działaniem ratowniczym

1. Interwencyjny

- Realizowany w strefie zagrożenia lub w strefie działań ratowniczych w celu realizowania czynności ratowniczych oraz zapewnienia bezpieczeństwa ratownikom; kierowaniu interwencyjnemu podlegają siły nieprzekraczające wielkością jednej kompanii

Poziomy kierowania działaniem ratowniczym

■ **Przejęcie kierowania działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym**

Zobowiązani są ratownicy z jednostek ochrony przeciwpożarowej, posiadający kwalifikacje w kolejności:

- członek ochotniczej straży pożarnej;
- komendant gminny ochrony przeciwpożarowej, jeżeli jest członkiem ochotniczej straży pożarnej;
- strażak jednostki ochrony przeciwpożarowej;

Poziomy kierowania działaniem ratowniczym

- dowódca zastępu Państwowej Straży Pożarnej;
- dowódca sekcji Państwowej Straży Pożarnej;
- zastępca dowódcy zmiany Państwowej Straży Pożarnej;
- dowódca zmiany Państwowej Straży Pożarnej;
- zastępca dowódcy jednostki ratowniczo-gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej;
- dowódca jednostki ratowniczo-gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej;

Poziomy kierowania działaniem ratowniczym

- kierowanie interwencyjne w z udziałem specjalistycznej grupy ratowniczej, w realizowanej przez nią części zadań, organizowane jest przez jej dowódcę;

Kierowanie interwencyjne przejąć może:

- strażak wyznaczony przez komendanta powiatowego (miejskiego) PSP do kierowania w jego imieniu i na jego polecenie;
- komendant powiatowy (miejski) PSP;

Poziomy kierowania działaniem ratowniczym

- oficer wyznaczony przez komendanta wojewódzkiego PSP do kierowania w jego imieniu i na jego polecenie;
- komendant wojewódzki PSP;
- oficer wyznaczony przez Komendanta Głównego PSP do kierowania w jego imieniu i na jego polecenie;
- Komendant Główny PSP.

Poziomy kierowania działaniem ratowniczym

Kierowanie interwencyjne polega w szczególności na:

- ustalaniu rodzaju zagrożeń oraz wyznaczeniu strefy zagrożenia;
- przydzielaniu zadań dla rot lub pododdziałów;
- ustalaniu sposobów i metod poszukiwania zagrożonych i poszkodowanych osób oraz udzielania kwalifikowanej pierwszej pomocy;
- ocenie sytuacji i prognozie jej rozwoju w zakresie potrzeb zasobów ratowniczych;

Poziomy kierowania działaniem ratowniczym

- zorganizowaniu ewakuacji ludności i zwierząt poza strefę zagrożenia;
- zorganizowaniu dekontaminacji wstępnej;
- analizowaniu czasu pracy poszczególnych zespołów w strefie działań ratowniczych, w szczególności czasu pracy w ubraniach ochronnych i sprzęcie izolującym drogi oddechowe ratowników;
- nadzorowanie skuteczności działania ratowniczego oraz zachowania bezpiecznych warunków jego prowadzenia;

Poziomy kierowania działaniem ratowniczym

- organizowanie łączności dla podmiotów KSRG biorących udział w działaniu ratowniczym;
- analizowaniu zużycia sprzętu i środków gaśniczych, pochłaniających i neutralizujących;
- współdziałaniu z koordynatorem medycznych działań ratowniczych i kierującym akcją prowadzenia medycznych czynności ratunkowych;
- zgłoszeniu zapotrzebowania na niezbędne siły i środki podmiotów KSRG;

Poziomy kierowania działaniem ratowniczym

- zorganizowaniu wsparcia logistycznego;
- przekazywaniu informacji o prowadzonych działaniach ratowniczych do stanowiska kierowania komendanta PSP;
- dokumentowaniu, według potrzeb, prowadzonych działań ratowniczych.

Poziomy kierowania działaniem ratowniczym

2. Taktyczny

- Realizowany na granicy strefy zagrożenia lub poza nią w celu wykonania przyjętych taktyk lub określonej strategii oraz nadzoru nad kierowaniem interwencyjnym; kierowaniu taktycznemu podlegają siły nieprzekraczające wielkością jednego batalionu lub siły, w których składzie znajdują się specjalistyczne grupy ratownicze

Poziomy kierowania działaniem ratowniczym

■ Przejęcie kierowania działaniem ratowniczym na poziomie taktycznym

Kierowanie taktyczne są zobowiązani przejąć, w następującej kolejności:

- zastępca dowódcy jednostki ratowniczo-gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej właściwej dla miejsca powstania zdarzenia;
- dowódca jednostki ratowniczo-gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej właściwej dla miejsca powstania zdarzenia;

Poziomy kierowania działaniem ratowniczym

- Aspirant lub oficer wyznaczony przez komendanta powiatowego (miejskiego) PSP do kierowania w jego imieniu i na jego polecenie;
- komendant powiatowy (miejski) PSP.

Kierowanie taktyczne **może** przejąć kierujący z poziomu strategicznego

Poziomy kierowania działaniem ratowniczym

Kierowanie taktyczne polega w szczególności na:

- ocenie zagrożenia przez ustalanie jego charakteru i prognozowanie rozwoju;
- podziale strefy działań na odcinki bojowe i wyznaczeniu zadań dla kierujących tymi odcinkami;
- zorganizowaniu ewakuacji zagrożonej ludności i zwierząt poza strefę zagrożenia;

Poziomy kierowania działaniem ratowniczym

- współdziałaniu z koordynatorem medycznych działań ratowniczych i kierującym akcją prowadzenia medycznych czynności ratunkowych;
- ocenie wielkości zapotrzebowania na siły i środki podmiotów KSRG;
- wyznaczeniu miejsca kierowania działaniami ratowniczymi i jego oznakowaniu;
- analizowaniu oraz likwidowaniu, ograniczaniu lub zwiększaniu strefy zagrożenia;

Poziomy kierowania działaniem ratowniczym

- koordynowaniu zmian sił ratowniczych, w tym ich wprowadzaniu i wyprowadzaniu ze strefy działań ratowniczych;
- zorganizowania wsparcia logistycznego;
- nadzorowaniu skuteczności działania ratowniczego oraz zachowaniu bezpiecznych warunków jego prowadzenia;
- analizowaniu i koordynowaniu wydzielonej strefy działań ratowniczych;

Poziomy kierowania działaniem ratowniczym

- organizowaniu punktów przyjęcia sił i środków podmiotów KSRG i innych podmiotów uczestniczących w działaniu ratowniczym;
- współudział ze środkami masowego przekazu lub wyznaczeniu rzecznika prasowego;
- zorganizowaniu łączności dla podmiotów KSRG uczestniczących w działaniu ratowniczym;
- minimalizowaniu wśród ratowników skutków stresu pourazowego powstałego podczas działań ratowniczych;
- dokumentowaniu według potrzeb prowadzonych działań ratowniczych na miejscu zdarzenia.

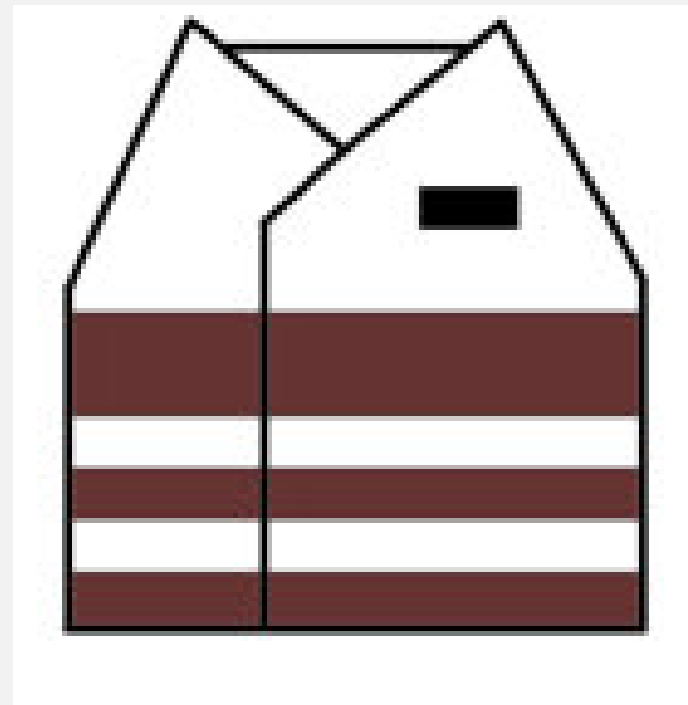

Poziomy kierowania działaniem ratowniczym

3. Strategiczny

Realizowany w celu określenia i przyjęcia niezbędnej strategii w likwidowaniu zagrożenia oraz nadzoru nad kierowaniem taktycznym; kierowaniu strategicznemu podlegają siły odwodów operacyjnych na obszarze województwa, siły centralnego odwodu operacyjnego lub siły przekraczające wielkością jeden batalion

Poziomy kierowania działaniem ratowniczym

- **Przejęcie kierowania działaniem ratowniczym na poziomie strategicznym**
- **Kierowanie strategiczne są zobowiązani przejąć, w następującej kolejności:**
 - oficer wyznaczony przez komendanta wojewódzkiego PSP do kierowania w jego imieniu i na jego polecenie;
 - komendant wojewódzki PSP;
 - oficer wyznaczony przez Komendanta Głównego PSP do kierowania w jego imieniu i na jego polecenie;
 - Komendant Główny PSP.

Poziomy kierowania działaniem ratowniczym

Kierowanie strategiczne polega w szczególności na:

- ocenie zagrożenia przez ustalanie jego charakteru i prognozowanie rozwoju;
- określeniu strategii działania ratowniczego;
- podziale strefy działań na odcinki bojowe i wyznaczeniu zadań dla kierujących tymi odcinkami;
- nadzorowaniu zadań prowadzonych przez podległe siły i środki podmiotów KSRG;

Poziomy kierowania działaniem ratowniczym

- wyznaczeniu miejsca kierowania działaniem ratowniczym;
- informowaniu ewakuowanej ludności o miejscach organizowanej pomocy medycznej i humanitarnej;
- dowodzenie siłami wojewódzkiego lub centralnego odwołu operacyjnego albo wprowadzaniu ich na wyznaczone odcinki bojowe;
- koordynowaniu łączności na potrzeby kierowania strategicznego i taktycznego;
- powołaniu sztabu w celu realizacji zadań dla niego przewidzianych;
- wyznaczeniu zespołu prasowego do współpracy ze środkami masowego przekazu.

Uprawnienia KDR

Kierujący akcją ratowniczą lub innym działaniem ratowniczym prowadzonym przez jednostki ochrony ppoż. jest uprawniony do zarządzenia:

- ewakuacji ludzi z rejonu objętego działaniem ratowniczym w przypadku zagrożenia życia i zdrowia, w szczególności gdy:
 - a) istnieje możliwość powstania paniki,
 - b) przewidywany rozwój zdarzeń może spowodować odcięcie drogi ewakuacyjnej;
- zakazu przebywania w rejonie objętym działaniem ratowniczym osób postronnych lub utrudniających prowadzenie działania ratowniczego.

Uprawnienia KDR

- ewakuacji mienia, w szczególności gdy:
 - a) istnieje możliwość rozprzestrzeniania się pożaru lub wystąpienie innego zagrożenia,
 - b) usytuowanie mienia utrudnia prowadzenie działania ratowniczego;
- prac wyburzeniowych oraz rozbiórkowych, szczególnie w sytuacjach:
 - a) zagrożenia ludzi, zwierząt lub mienia,
 - b) potrzeby dotarcia do źródeł zagrożenia,
 - c) potrzeby podania środków gaśniczych, użycia neutralizatorów oraz odprowadzenia substancji toksycznych i mas gorącego powietrza,
 - d) potrzeby zapewnienia dróg dojścia i ewakuacji;

Uprawnienia KDR

- wstrzymania komunikacji w ruchu lądowym szczególnie w celu:
 - a) zapewnienia właściwego ustawienia i eksploatacji sprzętu ratowniczego,
 - b) zapewnienia dróg komunikacyjnych dla potrzeb działania ratowniczego,
 - c) eliminacji zagrożeń spowodowanych przez środki komunikacji,
 - d) realizacja zadań określonych w pkt 1-4;
- przyjęcia w użytkowanie na czas niezbędny do działania ratowniczego: pojazdów, środków technicznych i innych przedmiotów, a także ujęć wody, środków gaśniczych oraz nieruchomości przydatnych w działaniu ratowniczym;

Uprawnienia KDR

Zarządzenia kierującego działaniem ratowniczym są decyzjami, którym może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, w trybie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.

Uprawnienia KDR

- Kierujący działaniem ratowniczym jest uprawniony do żądania niezbędnej pomocy od instytucji państwowych, jednostek gospodarczych i organizacji społecznych oraz od obywateli.
- Udzielenie pomocy może polegać na współdziałaniu w realizacji wymienionych zadań, udostępnieniu nieruchomości, środków i przedmiotów albo na bezpośrednim wykonaniu wskazanych czynności.

Odstąpienie od zasad uważanych za bezpieczne

Odstąpienia od zasad uznanych powszechnie za bezpieczne, z zachowaniem wszelkich dostępnych w danych warunkach zabezpieczeń jeżeli wg oceny KDR istnieje prawdopodobieństwo uratowania życia ludzkiego a więc gdy:

- z powodu braku specjalistycznego sprzętu zachodzi konieczność zastosowania sprzętu lub środków zastępczych,
- b) fizyczne możliwości ratownika mogą zastąpić brak możliwości użycia właściwego sprzętu,
- c) możliwe jest wykonanie zadania przez osobę zgłaszającą się dobrowolnie;

Zakres zadań KDR

Podczas akcji ratowniczej, uwzględniając poziom dowodzenia, kierujący akcją ratowniczą:

- rozpoznaje zagrożenia, informuje o ich występowaniu oraz wydaje polecenia mające na celu właściwe zabezpieczenie strażaka przed ich następstwami,
- wyznacza strefy zagrożenia,
- kieruje do wszystkich działań gaśniczych i ratowniczych co najmniej dwóch strażaków, wyznaczając spośród nich dowódcę,

Zakres zadań KDR

- ustala sygnały i środki alarmowe oraz odwód niezbędny do udzielenia natychmiastowej pomocy poszkodowanym i zagrożonym,
- rozpoznaje i ustala najbezpieczniejsze drogi odwrotu lub ewakuacji,
- nadzoruje pracę strażaków oraz stan ich zabezpieczenia na stanowiskach szczególnie zagrożonych,
- współpracuje z personelem technicznym nadzorującym poszczególne urządzenia i instalacje techniczne.

Zakres zadań KDR

- dokonuje odpowiednio częstej wymiany strażaków,
- zapewnia strażakom możliwość ogrzania się i wymiany potrzebnych środków ochrony indywidualnej,
- zapewnia strażakom napoje i posiłki.
- kontroluje, dla celów bezpieczeństwa, stan liczebny podległych strażaków, w szczególności przebywających w strefie zagrożenia,

Zakres zadań KDR

- organizuje, w miarę możliwości, pomiar czasu przebywania strażaków w strefie zagrożenia, z wykorzystaniem urządzeń do tego przeznaczonych lub kart pracy sprzętu dla ochrony dróg oddechowych
- podejmuje decyzję o natychmiastowych poszukiwaniach zaginionych w strefie strażaków.

Podejmowanie decyzji

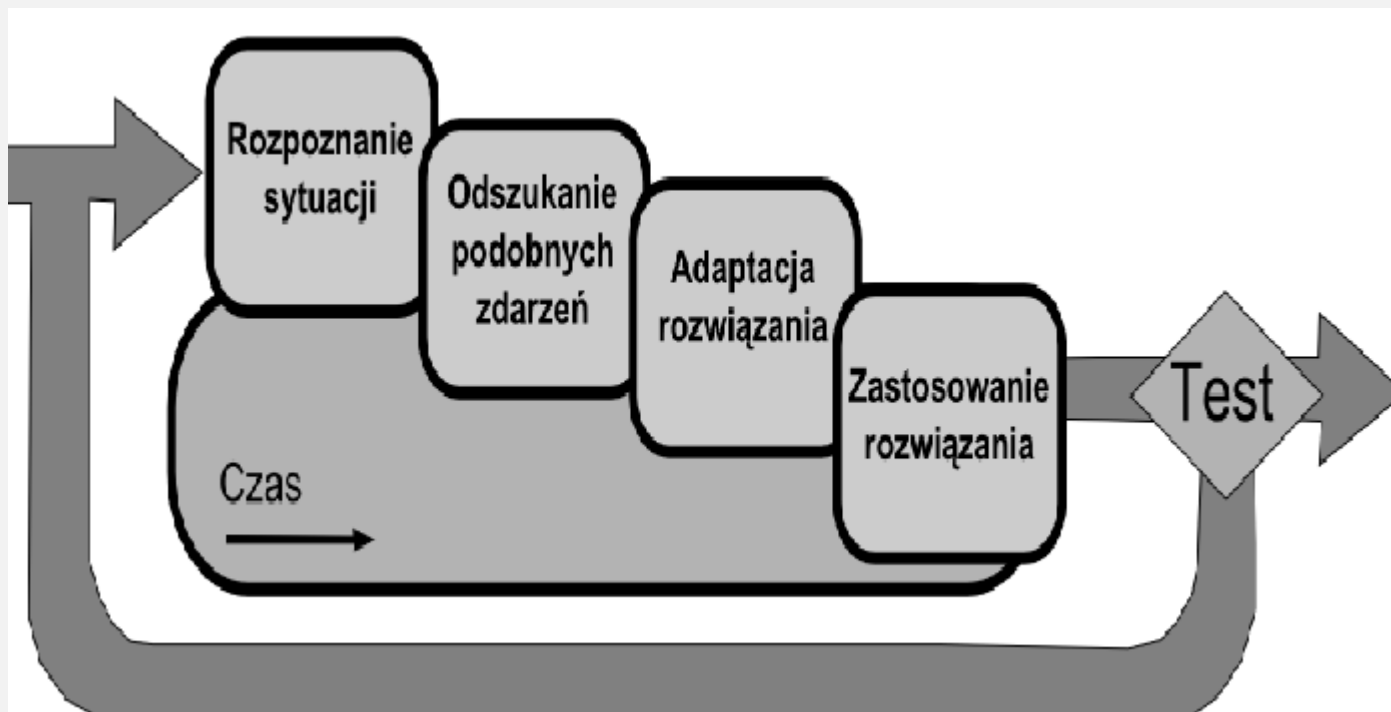
Proces podejmowania decyzji

Podejmowanie decyzji

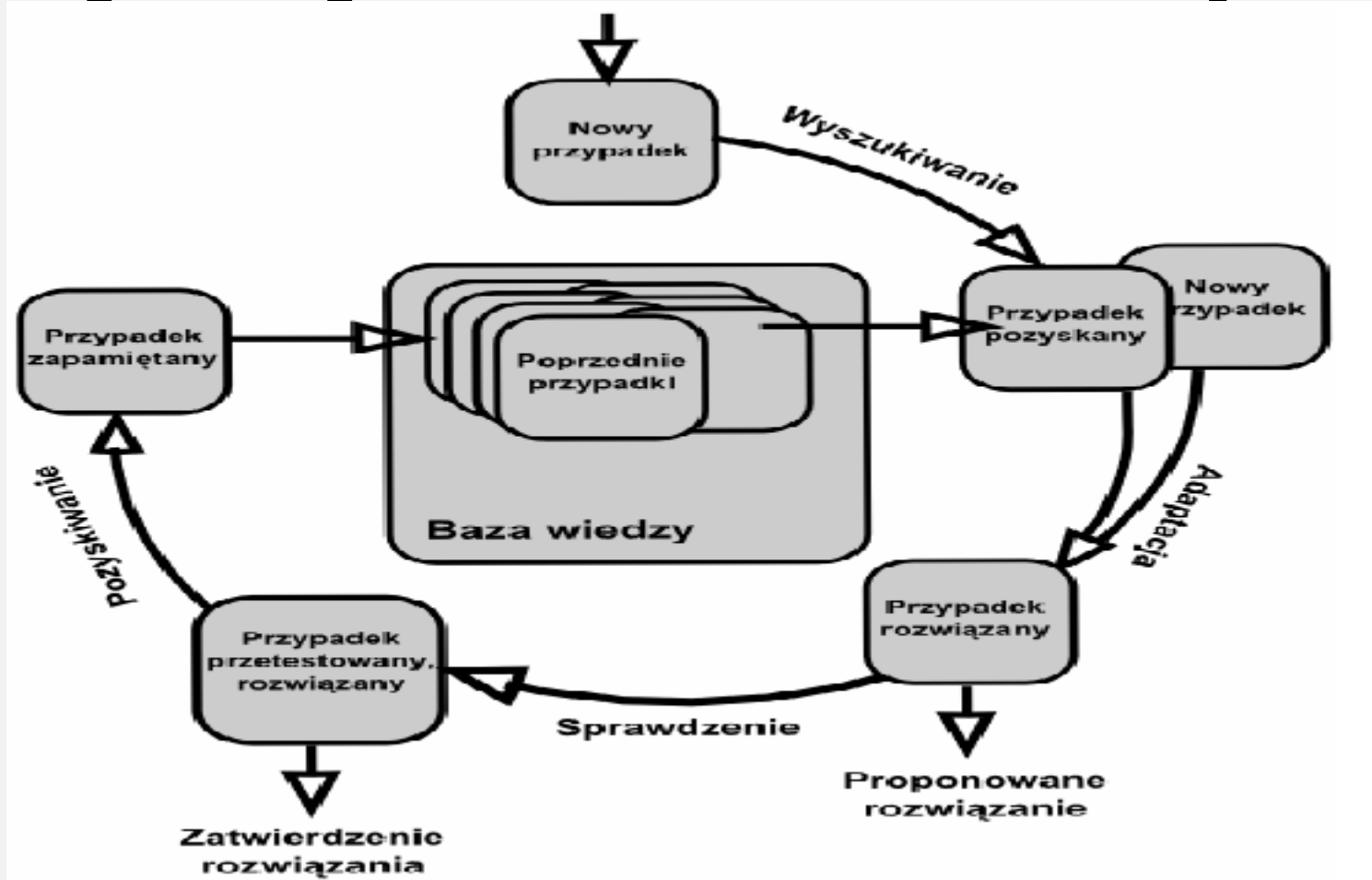
Algorytm podejmowania decyzji

Podejmowanie decyzji

Cykl wyszukiwania rozwiązań

BIBLIOGRAFIA

- Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 września 2021 . w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1992 r. w sprawie zakresu i trybu korzystania z praw przez kierującego działaniem ratowniczym. (Dz. U. 1992 Nr 54, poz. 259).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 sierpnia 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby strażaków Państwowej Straży Pożarnej (Dz.U. z 2021 r., poz. 1681).
- Gierski E.,Efektywność dowodzenia, Firex, Warszawa1997 r.
- Krasuski A., Maciak T., Wykorzystanie rozproszonej bazy danych oraz wnioskowania na podstawie przypadków w procesach decyzyjnych Państwowej Straży Pożarnej, Zeszyty Naukowe SGSP Nr 36, SGSP, Warszawa 2008 r.

INDEKS MATERIAŁÓW POBRANYCH Z INTERNETU

- Zdjęcie 1: Pobrano 12.03.2016 z <http://slaska.policja.gov.pl/kat/informacje/wiadomosci/147500,Cwiczenia-dowodczo-sztabowe.print>
- Zdjęcie 2: Pobrano 13.03.2016 z <http://www.reflex-nowysacz.pl/sklep/ubrania-specjalne/kamizelki-ostrzegawcze/kamizelka-ostrzegawcza-dla-kierujacego-dzialaniem-ratowniczym-na-poziomie-interwencyjnym/>
- Zdjęcie 3: Pobrano 13.03.2016 z http://osp.pspwieliczka.pl/index.php?ram=show_news&id=70
- Zdjęcie 4: Pobrano 14.03.2016 z <http://www.psp.wlkp.pl/?art=16238>
- Zdjęcie 5: Pobrano 14.03.2016 z <http://www.kujawy.psp.gov.pl/news.php?readmore=509>
- Zdjęcie 6: Pobrano 14.03.2016 z <http://www.kujawy.psp.gov.pl/news.php?readmore=509>
- Zdjęcie 7: Pobrano 14.03.2016 z <http://www.kujawy.psp.gov.pl/news.php?readmore=547>
- Zdjęcie 8: Pobrano 14.03.2016 z <http://www.psp.wlkp.pl/?art=16238>

Pobrano 18.02.2016 z www.os-ppsp.olsztyn.pl

Pobrano 18.02.2016 z www.os-ppsp.olsztyn.pl